

den teh kritičnih mož ni na mapo pogledal, ali bi bila taka pot verjetna. Učeni gosp. Terstenjak se je v 79. listu lanskim „Novic“ trudil, po etimologijski in mitologijski poti rimsko postajo v Radečah zaterditi, ker starinskih dokazov še nihče ni prinesel. Kaj pa bi se dalo tukaj še povedati? Toliko se mi zdi, da je zemljopisna lega in starinski zastanek tudi na tehtnico djati.

Obernimo pot ne iz Emone v Neviodun, ampak iz Nevioduna v Emono. Neviodun je stal v sredi sedanje Kerške ravnine; kdor svet pozna, ne vém, da bi za Savo čez Radeče v Ljubljano silil, razun ako se hoče po Savi ali pa po železnici peljati. Zakaj do Radeč se za Savo sicer lahko hodi in vozi; od Radeč pa čez hribe — ker za Savo ni mogoče skozi priti — na Letijo ali na Višnjogoro celó, ni za vozove nikakor pripravna pot. Tega pota pa do zdaj celó nobene najdene starine ne priporočajo, ne vé za nobene ne Schönleben ne Valvazor, ne tudi Linhart; gosp. Freyer, kateri je Krajnsko zlo prehodil, od tistih strani nič ne pripoveduje; v ljubljanski muzej še tudi nobene starine niso bile od ondod poslane. Samo to bi utegnil kdo reči, da je rimska cesta od Radeč naprej čez Savo stopila, in pri Zagorji za reko dalje šla; pri Zagorji so res poleg železnice nekaj rimskega denarja našli.

Vendar od Kerškega polja nihče ni siljen za Savo proti Ljubljani potovati. Navadna hoja je po mali cesti čez Mokronog, ali pa celó po veliki cesti na Novomesto, in potem čez Trebno, ali nekaj v stran od tega kraja. Gosp. Terstenjak nam ne bo zameril in mislil, da s tem potom se Latovičani od Save potegvajo; jez le mislim, da so tudi v sredi Dolenske svoje sela imeli, ker za Savo, in v hribih nad Svibnem in Letijo niso nar boljši kraji. Tudi ni bilo nobenega naroda, kateri bi bil Latovičanom svet kratil, razun Japodov, ki so tostran Snežnika stanovali; za tiste pa je še dosti zemlje med Kerko in cerkniškim jezerom ostajalo. Kod vendar nam najdene starine sled stare rimske ceste kažejo? *). (Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* „Neven“ v listu 5. popisuje stan serbske književnosti v letu 1854, katero po krogu delovanja deli na dvoje: na vojvodino in kneževino serbsko, od katerih ena ima središče v Novem-sadu, druga pa v Beligradu. Kakor glavna podpora književnosti serbske stoji „matica serbska“ (v Novem-sadu), in „družtvo serbske slovesnosti“ (v Beligradu). „Matica serbska“, osnovana že leta 1823 v Peštu, poslednji čas pa prenešena v Novisad, izdaja „srbski ljetopis“, od ktere ga vsako leto po štiri knjige izhajajo; zraven tega razpisuje tudi darila za dobre in koristne knjige v serbskem jeziku pisane; v letu 1854 je razpisala darilo za naj boljo povestnico naroda serbskega. „Družtvo serbske slovesnosti“ (slovstva) osnovano leta 1846 izdaja „Glasnik serbske slovesnosti“, od ktere ga je dosedaj izšlo šest knjig. Poslednji čas se pečá s spisanjem velikega serbskega rečnika (slovnika) na podlagi Stullia. Razun tega to družtvo izdaja še vsako leto kakošno koristno knjigo, spisano ali predstavljeno od enega izmed svojih družbenikov. — Kar se sicer slovstva v vojvodini serbski tiče, je izšlo leta 1854 26 serbskih knjig, od katerih je izdala „matica“ 2, drugi spisatelji pa 24; bilo je teh knjig tiskanih v Novem-sadu 15, na Dunaji 6, 3 v Zemunu, 2 v Budimu. Iz tega se očitno vidi, da Novi-

*) Rimsk kamen, pred nekterimi leti najden, bi potnika kmali čez Kerko v Malenice vlekel; zakaj napisan je: T. EPPIO. T. F. QVIR. LATIN. II. VIRO. IVR. DIC. MVNIC. LATOB. PROC... ARIS. TRAI AE . . . ADO . . . M. PR . . . AER. P. D. D. (glej Mitth. d. hist. Vereins f. Krain str. 1. in kamnoris priložen), kjer se očitno Municipium ali Praetorium Latobiorum bere (ta kamen je zdaj v ljubljanskem muzeji). Vendar Malenice so preblizo starega Nevioduna, in treba se je drugam obrniti; mož, kteremu je bil tisti spominik postavljen, je bil sicer v latoviškem mestu doma, pa umerl je zunaj doma. Pis.

sad je središče književnosti serbske v vojvodini. Serbskih časnikov je v letu 1854 bilo 4; 2 sta izhajala v Novem-sadu, 1 na Dunaji in 1 v Beligradu. Konec decembra se je pojavila sopet na novo „Šumadinka“ pod vredništvom Lj. Nenadovića. Kakor se sliši, se namerja svitli patrijarh serbski napraviti tiskarnico v Karlovcih. Zaveza J. Šoprona, zemunskega tiskarja z beligradskimi knjigarji, vsled ktere hoče serbske knjige iz knežije serbske dobivati, bode v veliko korist za Slavene v Austrii.

* „Narodne novine“ pišejo iz Zagreba, da je gosp. Alb. Štriga s svojo ženo pretekli petek napravil v dvorani narodnega doma koncert, v katerem se je vkljub gerdega vremena snidila obilna množica ljudstva; tudi svitli ban in gospa banica sta počastila koncert z nazočnostjo svojo. Kar se je prepevalo in igralo, je tako izverstno spod rok šlo, da vsi pričujoči so bili nadušeni do naj večje vneme. Posebno pa je dopadla kranjska pesem „Dolenska“ od Potočnika, ki jo je pel gosp. A. Štriga, in sicer tako, da „gromovito ploskanje“ ni pred jenjalo, da jo je pevec v drugo zapeti mogel.

Nekaj o slovenskih pesmih.

Vsake nove slovenske pesmi, da je le poštena in ima kolikaj pesniškega duha, smo serčno veseli; zlasti radostno pozdravljamo vsako pesem in pesmico, ki je preljudi mladini primerna, — zakaj dognano je, da nauk, čednost ali resnica se v pesniški obleki globokeje vtisne v serce in pomež, kakor v prostem govoru.

Pa ravno iz tega preljudja za takoverstne pesmi moramo eno napako nekterih mladih pesnikov očitno grajati, — namreč prepogosto rabo zmanjšljivih imen (diminutiva). Nahajajo se take pesmi v „Novicah“, v „Danici“, naj pogoje pa v „Šolsk. prijatelju“, v kterih je skoraj vsako ime zmanjšano, da se skor družega ne čuje, ko: solnce — serčice, lunčica — punčica, daničica — cvetličica, čačica — čičica itd. In to kratko nikar ni lepo, in tudi mladini ne dostojno, ravno zato ne, ker ni naravno (nicht natürlich), ampak presiljeno, ni mило, ampak mehkužno. Kakor preveč sterdi želodcu, tako je tako medeno popevanje zdravemu čutju studno in zoperno (ali kakor Nemci dobro pravijo: „herzlich fad“.)

Ne pravimo, da bi se zmanjšljive imena, kterih je slovenšina jako zmožna, in ki ne pomenjajo vselej zmanjšanja, ampak naj večkrat le ljubeznjivost in nježnost dotične stvari, ne smele rabiti, ampak mi le „omne nimium“ v tej reči grajamo, ki se bolj in bolj vlezuje, in ki nikoli ni prida.

Naj se tedaj mladi pesniki očitane napake bolj varujejo, in gotovo bo večja zasluga in hvala njih pesmam: lepa pesem božji dar! Pevoljub.

Odgovor na uprašanje zavolj Kopačnice.

V 7. listu „Novic“ omenjena Kopačnica je meni dobro znana. Od farovža v stari Oslici kake trideset ure hoda se pride po strašni grapi do omenjenih, še zdaj tako imenovanih toplic pri Kopačnici. Zraven teh toplic je kerčma, lepa kmečka hiša. Te toplice so blizo hatavlskega potoka, ki je pokrajna struga Poljanšice in berž ko ne so studenci zmešani. V nar huji zimi leta 1852 sem bil tam. Kadilo se je iz vode, da je bilo kaj, in ko sem toploto vode, od ktere sem že pred več slišal, z roko poskušal, sem se res začudil, zakaj bila je tako topla, kakor Ljubljanska poleti. Še je bila naprava za kopel viditi z dilami obita in od ene strani z vejami zakrita. Malo časa pred se je še gosp. Furmayer, tačasni fajmošter v Oslici, z več drugimi gospodi tam kopal, in kosilo so imeli v hiši na Kopačnici. Prostora zdaj tam ni veliko, pa bi se za prav lahko veliko napravilo.

Od Trate kake pol ure hoda se pride po cesti, ktera